

Số: 3882/BTC-QLG

V/v trả lời chất vấn của ĐBQH kỳ
họp thứ 36 UBTVQH, QH khóa XIII

Hà Nội, ngày 25 tháng 03 năm 2015

Kính gửi: Đại biểu Quốc hội Huỳnh Thành
Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Gia Lai

Bộ Tài chính xin trả lời chất vấn của Đại biểu Quốc hội Huỳnh Thành-Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Gia Lai Quốc hội khóa XIII (theo phiếu chuyển số 03/PC-VPQH ngày 06/3/2015 của Văn phòng Quốc hội) như sau:

Nội dung chất vấn: Trong thời gian trước và sau Tết Nguyên Đán Ất Mùi 2015, nhu cầu đi lại của nhân dân tăng cao nên nhiều doanh nghiệp vận tải đã lợi dụng để tăng giá cước vận tải hành khách đường bộ và phụ thu giá vé, gây thiệt hại cho hành khách. Đơn cử: những ngày bình thường hành khách đi xe ô tô giường nằm từ Bến xe Đức Long (thành phố Pleiku) đến Bến xe Miền Đông (thành phố Hồ Chí Minh) với giá vé là 260.000 đồng, nhưng trong dịp Tết vừa qua doanh nghiệp vận tải đã thu với giá 450.000 đồng (tăng 73%). Mặt khác, trong thời gian qua, giá xăng dầu đã được điều chỉnh giảm nhiều lần với tỷ lệ giảm giá khoảng 30%, nhưng các doanh nghiệp vận tải chỉ giảm cước vận tải nhỏ giọt (khoảng 10%) trong khi các cơ quan chức năng của nhà nước kiểm tra, xử lý không hiệu quả; dư luận cử tri và nhân dân bức xúc, bất bình.

Đề nghị hai Bộ trưởng: Bộ Tài chính, Bộ Giao thông vận tải cho biết:

1. Trách nhiệm quản lý nhà nước của hai Bộ đối với công tác quản lý giá cước vận tải đã được lãnh đạo, chỉ đạo triển khai như thế nào? Vì sao hoạt động quản lý nhà nước đối với giá cước vận tải đường bộ trong thời gian qua và hiện nay thiếu hiệu quả? Có biểu hiện lợi ích nhóm không?

2. Giải pháp của hai Bộ đối với công tác quản lý giá cước vận tải đường bộ (hành khách, hàng hóa) trong thời gian tới sẽ được triển khai như thế nào nhằm đáp ứng yêu cầu quản lý nhà nước, vừa đồng thời bảo đảm quyền lợi hài hòa giữa doanh nghiệp vận tải cung ứng dịch vụ và quyền lợi của người tiêu dùng?

3. Cước vận tải đường bộ là dịch vụ thiết yếu liên quan rất lớn đến sản xuất và đời sống của nhân dân. Trong thời gian qua, cử tri tỉnh Gia Lai đã kiến nghị với hai Bộ nghiên cứu, đề xuất với Chính phủ và Quốc hội xem xét quản lý và bình ổn giá cước vận tải đường bộ theo Luật Giá, nhưng không được các Bộ chấp nhận. Thực trạng tình hình cho thấy kiến nghị của cử tri là chính đáng. Đề nghị hai Bộ trưởng cho biết quan điểm giải quyết đối với kiến nghị nêu trên của cử tri tỉnh Gia Lai.

Bộ Tài chính xin trả lời

1. Công tác quản lý giá cước vận tải trong thời gian vừa qua

Để thực hiện bình ổn giá cước vận tải khi giá xăng dầu giảm, từ tháng 7/2014 đến nay Bộ Tài chính¹ đã phối hợp chặt chẽ với Bộ Giao thông vận tải² kịp thời có các văn bản chỉ đạo Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, Sở Giao thông vận tải, Sở Tài chính tăng cường công tác quản lý giá cước vận tải bằng ô tô trên địa bàn; trong đó đề nghị các địa phương tổ chức kiểm tra, rà soát và yêu cầu các đơn vị vận tải kê khai giảm giá cước vận tải ô tô phù hợp với biến động giảm của chi phí nhiên liệu và các yếu tố chi phí đầu vào; xử lý nghiêm các hành vi vi phạm theo quy định của pháp luật và công bố công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng. Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố đã triển khai công tác bình ổn giá cước đến các cơ quan chức năng của địa phương; một số địa phương đã thực hiện bổ sung dịch vụ giá cước vận chuyển hàng hóa vào danh mục kê khai giá tại địa phương.

Trong bối cảnh giá xăng dầu tiếp tục giảm sâu, Bộ trưởng Bộ Tài chính đã có công thư gửi Bí thư tỉnh ủy, thành ủy và Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh đề nghị quan tâm phối hợp với liên Bộ, chỉ đạo sát sao các cơ quan chức năng trên địa bàn thực hiện ngay việc quản lý giá cước vận tải bằng ô tô, yêu cầu các doanh nghiệp vận tải bằng ô tô thực hiện kê khai lại giá cước phù hợp với mặt bằng giá xăng dầu. Bộ trưởng Bộ Giao thông vận tải đã có văn bản yêu cầu Sở Giao thông vận tải chỉ đạo các đơn vị vận tải rà soát để có phương án giảm giá cước vận tải phù hợp với giá nhiên liệu giảm vừa qua nhằm tạo thuận lợi cho nhân dân đi lại, góp phần bình ổn giá dịch vụ, hàng hóa nói chung; Rà soát, thống kê các đơn vị vận tải chưa thực hiện giảm giá cước, phối hợp với Sở Tài chính để kiểm tra công tác kê khai và niêm yết giá cước của các đơn vị này. Trước mắt thực hiện ngay đối với các đơn vị vận tải tuyến cố định.

Ngoài việc kịp thời chỉ đạo các địa phương tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra việc chấp hành quy định về quản lý giá cước, trong tháng 11/2014, Bộ trưởng Bộ Tài chính đã chỉ đạo thành lập 3 đoàn công tác liên ngành Tài chính - Giao thông vận tải kiểm tra tình hình thực hiện quản lý giá cước, đánh giá tác động giá xăng dầu đến giá cước vận tải tại một số địa phương (Tại Hà Nội, Đà Nẵng, TP. Hồ Chí Minh). Trong tháng 01/2015, Bộ Giao thông vận tải đã chủ trì, phối hợp với Bộ Tài chính thành lập đoàn công tác liên ngành để kiểm tra công tác quản lý và thực hiện giá cước vận tải tại 4 tỉnh, thành phố (Hải Phòng, Nghệ An, Hà Nội, Cần Thơ).

¹ Công văn số 16176/BTC-QLG ngày 06/11/2014; công văn số 17496/BTC-QLG ngày 01/12/2014; Công văn số 18757/BTC-QLG ngày 23/12/2014; Công văn số 931/BTC-QLG ngày 21/01/2015; Công văn số 26/QLG-CNTD ngày 21/1/2015; Công văn số 1111/BTC-QLG ngày 23/01/2015; Công văn 1444/BTC-QLG ngày 29/1/2015.

² Công văn số 14185/BGTVT-VT ngày 07/11/2014; Công văn số 14172/BGTVT-VT ngày 07/11/2014; Công điện số 120/CĐ-BGTVT ngày 23/12/2014; Công điện số 09/CĐ-BGTVT ngày 23/01/2015; Công văn số 1345/BGTVT-VT ngày 29/01/2015

Bộ Tài chính cũng đã thành lập các đoàn công tác kiểm tra và nắm tình hình triển khai thực hiện công tác quản lý và bình ổn giá tại địa phương vào dịp tết nguyên đán Ất Mùi 2015 (tại một số địa phương trên 3 miền Bắc, Trung, Nam), trong đó có tình hình triển khai quản lý giá cước vận tải hành khách bằng ô tô.

Đồng thời, Bộ Tài chính chủ trì phối hợp với Bộ Giao thông vận tải đã thành lập 03 Đoàn kiểm tra liên ngành triển khai đồng bộ kiểm tra tại một số đơn vị kinh doanh vận tải bằng taxi và hành khách tuyến cố định ở các địa phương là đầu mối giao thông quan trọng (Hà Nội, Đà Nẵng, TP. Hồ Chí Minh, Bình Dương, Đồng Nai) và thực hiện công bố công khai kết quả kiểm tra tại cuộc họp báo ngày 11/02/2015.

Thực hiện cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, Bộ Tài chính với chức năng quản lý nhà nước trong lĩnh vực giá nói chung và Bộ Giao thông vận tải với chức năng quản lý giá chuyên ngành, thời gian qua đã phối hợp chặt chẽ để hướng dẫn các địa phương tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra tình hình thực hiện quy định về quản lý giá, cũng như hoạt động định giá của các đơn vị vận tải. Kết quả kiểm tra cho thấy nhiều đơn vị vận tải đã kê khai giảm giá cước phù hợp với mức giảm giá nhiên liệu và các yếu tố chi phí đầu vào, góp phần ổn định thị trường vận tải nhất là dịp Tết Nguyên đán 2015.

2. Những biện pháp tăng cường công tác quản lý giá cước trong thời gian tới

- Trong thời gian tới, Bộ Tài chính sẽ tiếp tục phối hợp chặt chẽ với Bộ giao thông vận tải điều hành quản lý giá cước vận tải; nghiên cứu xem xét có sự điều chỉnh, bổ sung hoàn chỉnh các quy định hiện hành về kê khai giá cước vận tải nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả công tác quản lý kê khai giá cước vận tải tại địa phương phù hợp với cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước.

- Tiếp tục đôn đốc sát sao, đề nghị các địa phương quản lý, kiểm soát chặt chẽ tình hình giá cước vận tải trên địa bàn; công khai, minh bạch các thông tin về giá vé và chất lượng dịch vụ của các đơn vị vận tải tại bến xe và trên các phương tiện thông tin đại chúng để hành khách lựa chọn.

3. Về việc đưa giá cước vận tải vào diện bình ổn giá

a) Quy định pháp luật hiện hành về hàng hoá, dịch vụ thực hiện bình ổn giá

- Hàng hóa, dịch vụ thuộc danh mục bình ổn giá phải đáp ứng cả hai tiêu chí³: (i) Nguyên liệu, nhiên liệu, vật liệu và dịch vụ chính cho sản xuất và lưu thông; (ii) Hàng hóa, dịch vụ đáp ứng nhu cầu cơ bản của con người. Việc bình

³ Tại khoản 1 Điều 15 Luật Giá.

ổn giá được thực hiện trong các trường hợp khi giá hàng hóa, dịch vụ này có biến động bất thường và khi mặt bằng giá biến động ảnh hưởng đến ổn định kinh tế - xã hội⁴.

- Theo quy định tại Điều 15 Luật Giá hiện có 15 loại hàng hóa, dịch vụ thuộc Danh mục BOG, Cụ thể: Xăng dầu thành phẩm; Điện; Khí dầu mỏ hóa lỏng; Phân đạm, phân NPK; Thuốc BV thực vật; Vắc xin phòng chống bệnh gia súc, gia cầm; Muối ăn; Sữa dành cho trẻ em dưới 6 tuổi; Đường ăn; Thóc gạo tẻ thường; Thuốc phòng chữa bệnh cho người.

- Tại Điều 17 Luật Giá quy định 7 biện pháp bình ổn giá⁵. Việc áp dụng biện pháp BOG do Chính phủ quy định phù hợp với tính chất của từng loại hàng hóa, dịch vụ; trường hợp thiên tai, hỏa hoạn, dịch bệnh, tai nạn bất ngờ, UBND cấp tỉnh quyết định biện pháp BOG phù hợp tại địa phương.

- Việc bổ sung danh mục hàng hóa, dịch vụ BOG do Chính phủ trình UBTVQH xem xét, quyết định.

b) Quy định hiện hành về quản lý, điều hành giá cước vận tải bằng xe ô tô

Theo quy định tại điểm 1 khoản 1 Điều 15 Nghị định 177/2013/NĐ-CP ngày 14/11/2013 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật giá thì giá cước vận tải hành khách bằng xe ô tô theo tuyến cố định (bao gồm cả xe buýt tuyến cố định) và vận tải hành khách bằng xe taxi thuộc danh mục dịch vụ phải kê khai giá. Đối với các dịch vụ vận tải bằng xe ô tô còn lại (vận tải bằng hợp đồng, vận chuyển khách du lịch và vận tải hàng hóa), Ủy ban nhân dân tỉnh căn cứ tình hình thực tế để bổ sung vào danh mục kê khai giá tại địa phương theo quy định tại khoản 3 Điều 15 Nghị định số 177/2013/NĐ-CP.

Cơ chế quản lý, việc thực hiện, niêm yết giá cước vận tải bằng xe ô tô đã được quy định tại Thông tư liên tịch số 152/2014/TTLT-BTC-BGTVT ngày 15/10/2014 của Liên Bộ Tài chính-Giao thông vận tải.

c) Tình hình thực tế

- Thị trường vận tải Việt Nam có sự tham gia của nhiều loại hình vận tải như tàu hỏa, máy bay, tàu thủy và ô tô. Trong đó, vận tải bằng xe ô tô có lợi thế

⁴ Điều 16 Luật giá.

⁵ Điều 17 Luật Giá: (1) Điều hòa cung cầu; (2) Các biện pháp về tài chính, tiền tệ (3) lập quỹ bình ổn giá; (4) Đăng ký giá (5) Kiểm tra yếu tố hình thành giá (6). Áp dụng biện pháp hỗ trợ về giá; (7) Định giá cụ thể, giá tối đa, giá tối thiểu hoặc khung giá.

và hiệu quả đối với vận chuyển ở cự ly ngắn, đưa hành khách, hàng hóa từ “door to door”; các loại hình có ưu thế vận chuyển đường dài với khối lượng lớn phải kể đến loại hình vận tải thủy và đường sắt; ưu thế vận chuyển nhanh thuộc về phương tiện máy bay. Vì vậy, trong thị trường với sự tham gia của nhiều loại hình vận tải, *có thể đánh giá vận tải ô tô là dịch vụ quan trọng nhưng chưa đủ cơ sở để bổ sung dịch vụ vận tải bằng xe ô tô vào danh mục dịch vụ bình ổn giá theo Luật Giá.*

- Đánh giá được mức độ quan trọng và đặc điểm của loại hình dịch vụ vận chuyển bằng xe ô tô, Luật Giao thông đường bộ, Luật Giá và pháp luật hiện hành quy định cơ chế quản lý, điều hành giá cước bằng xe ô tô theo nguyên tắc thị trường. Cụ thể: *các đơn vị tự quy định giá cước theo cơ chế thị trường và thực hiện kê khai giá với cơ quan nhà nước có thẩm quyền tại địa phương. Quy định này hoàn toàn phù hợp với nguyên tắc quản lý giá theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, tôn trọng quyền tự định giá, cạnh tranh về giá của tổ chức, cá nhân sản xuất, kinh doanh theo quy định của pháp luật, phù hợp với cam kết WTO.*

- Thực tế hiện nay, thị trường vận chuyển bằng xe ô tô là thị trường có tính cạnh tranh rất cao với nhiều người mua và nhiều người bán (theo thống kê hiện tại có khoảng 2.681 doanh nghiệp, 586 hợp tác xã, hộ kinh doanh gia đình) tham gia thị trường; thông tin giá cước được niêm yết công khai tại nơi bán vé và mặt ngoài trên phương tiện vận chuyển. Trong môi trường cạnh tranh, để tồn tại và phát triển, các đơn vị vận tải bằng xe ô tô cạnh tranh không chỉ bằng chất lượng dịch vụ mà còn cạnh tranh về giá cước. *Trên cùng tuyến đường (ví dụ: Hà Nội – Thanh Hóa) có rất nhiều phương tiện của nhiều đơn vị vận tải tham gia kinh doanh với chất lượng dịch vụ khác nhau (xe có điều hòa, xe không có điều hòa, xe giường nằm...), hành khách có nhiều cơ hội để quyết định lựa chọn loại xe, lựa chọn Hãng vận tải để phục vụ nhu cầu đi lại của mình. Do tính đa dạng của nguồn cung, giá cước vận tải ô tô phụ thuộc vào loại phương tiện, quy mô đơn vị vận tải, cự ly vận chuyển, tuyến vận chuyển, chất lượng dịch vụ... nên có rất nhiều mức giá khác nhau. Do đó, việc áp dụng các biện pháp BOG theo quy định tại Luật Giá khó thực hiện được, nhất là biện pháp quy định giá trần.*

- Tính đến thời điểm hết tháng 2/2015, theo báo cáo của các địa phương về tình hình quản lý giá cước vận tải, giá cước vận tải hành khách bằng xe taxi giảm từ 0,92%-32% (phổ biến giảm từ 3-10%), giá cước vận tải hành khách tuyến cố định giảm từ 3%-25% (phổ biến giảm từ 5-10%) so với lần kê khai liên kê (tùy thời gian kê khai liên kê của mỗi đơn vị kinh doanh vận tải).

Với việc triển khai quyết liệt, đồng bộ các giải pháp đồng thời với sự phối hợp của các địa phương, tình hình giảm giá cước đã diễn ra trên tất cả các tỉnh, thành phố trên cả nước (nhiều đơn vị đã kê khai giảm giá nhiều lần). Một số

những đơn vị chưa kê khai giảm giá hoặc kê khai giảm giá với tỷ lệ còn hạn chế thì liên Bộ, các đoàn kiểm tra đã chỉ đạo, phối hợp cùng các địa phương đề nghị, yêu cầu các đơn vị này phải tính toán, giảm giá cước vận tải phù hợp với xu hướng giảm của giá nhiên liệu. Hầu hết các đơn vị này đều đã cam kết, thực hiện.

Bộ Tài chính xin trả lời để Đoàn Đại biểu để Quốc hội thông báo cho cử tri được biết. Xin trân trọng cảm ơn./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Gia Lai;
- HĐND, UBND tỉnh Gia Lai;
- Đ/c Chủ nhiệm Văn phòng QH;
- Đ/c Bộ trưởng, Chủ nhiệm VPCP;
- Bộ GTVT;
- Ban công tác đại biểu – UBTVQH;
- Ban Dân nguyện – UBTVQH;
- Vụ công tác đại biểu – VPQH;
- Vụ Phục vụ Hoạt động giám sát – VPQH;
- Văn phòng chính phủ (Vụ III);
- Văn phòng Bộ (03);
- Tổng cục Thuế, Thanh tra Bộ;
- Lưu: VT, QL.G. (22)

Đinh Tiến Dũng